

– 391 с.

3. Тумалев, А.В. Роль виртуальной среды в развитии профессиональной компетентности специалиста [Текст]: сб. науч. статей «Глобальный экономический кризис: реалии и пути преодоления» / А.В. Тумалев. – СПб. : НОУ ВПО «Институт бизнеса и права», 2009. – С. 515-521. <http://www.ibl.ru/konf/031209/118.html>

4. Тюмасева, З.И. Системное образование и образовательные системы [Текст] : Монография. – Челябинск : Изд-во ЧГПУ, 1999. – 280 с.

5. Ясвин, В.А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию [Текст] / В.А. Ясвин. – М. : Изд-во «Смысл», 2001. – 365 с.

6. Byram, M. Assessing Intercultural Competence in Language Teaching [Text] / M. Byram // Sprogforum, № 18, Vol. 6, 2004. – P. 8–13. <http://www.dpb.dpu.dk/infodok/>

7. http://dic.academic.ru/dic.nsf/fin_enc/25294

*Полковський Валерій Полікарпович,
the company “East European Opportunities”, St. Albert, Canada*

ТВОРЧА СПАДЩИНА ЮРІЯ ЛУЦЬКОГО В КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В доповіді детально проаналізовано творчу спадщину Юрія Луцького (на основі виданої в Україні книги “З двох світів: Публіцистика. Естетика. Історіософія/ Упорядкування, вступна стаття, післямова Романа Корогодського. – К.: Гелікон, 2002. – 400 с. (Українська модерна література))”.

В підготовленій до друку Романом Корогодським посмертній збірці, її автор, Юрій Луцький, роздумує про концепцію України в світовому інтелектуальному просторі, включеність і активну задіяність в світові інтеграційні процеси. В ній знаходимо також роздуми про духовну кризу, намагання попередити Україну про недоцільність сліпого копіювання Заходу, його критичне і аналітичне сприймання.

В своїх судженнях Луцький виступає контрверсійним і безкомпромісним, не дивлячись на вроджену інтелігентність та вихованість. Тільки в нього можна прочитати те, про що часто інші не хочуть і думати. Для прикладу, тільки два судження із есею “Біль еміграції (Одвертий погляд)” : “Плекати рідну культуру на чужих теренах майже неможливо” та “Найкраще, отже, - не емігрувати” (с. 48).

У першого твердження зразу ж знайдеться багато опонентів, які кинуться перераховувати здобутки діаспори в царині рідної культури. Але краще подумати про те, що не зроблено і ніколи не вдасться зробити. Рідна культура плакається в Україні, хочеться комусь цього чи ні. В цьому власне і маргінальність діаспори як явища, її вторинність по відношенню до материкової культури. Як тут, принагідно, не згадати про свідомий творчий

вибір Емми Андіївської, яка зразу ж зрозуміла тлінність діаспорних зусиль і продовжувала жити і творити в інтелектуальному українському контексті, проживаючи поза межами України. Більшості діаспотирів/діаспорців цього не вдається. Не коментуватиму друге судження. Проживаючи все свідоме життя на еміграції, досягнувши висот в науці і університетському середовищі, Луцький мав цілковите право на цю заяву. Хто скаже в Україні сьогодні: “Не емігруйте!”, не міняйте моральні цінності на матеріальні здобутки. Дуже важко виміряти все те, що втрачаєш, емігруючи. Чи легке “життя в двох світах” (с. 48) ?

Луцький категоричний: “Час зрозуміти, що ніякі зусилля не можуть припинити нормального процесу відмирання еміграції” (с. 51). Він веде мову радше про духовне, культурне відмирання еміграції, ніж її чисто фізичне виживання. Як можна виростити повноцінне дерево на неродючому ґрунті? Захопившись самовихвалянням, навіть не запитуємо: “А як же сприймають наші ‘здобутки’ самі канадці чи американці?” Чи підготовлені вони до рецепції/сприймання іншого культурного досвіду? Що змусить зайнятого (роботою, сім’єю, хокеєм, відпочинком) пересічного канадського читача взяти книгу Андруховича чи Забужко, надавши їм перевагу перед звичними Моррісон чи Манро?

Хто ще, крім Луцького, заговорив про ”канадсько-українську халтуру, що давно заслуговує на свого Остапа Вишню, але якого вона, мабуть, не діждеться” (про канадських “батьків народу”) (с. 54). Блискуче це зробив Карманський в “Мавпячому дзеркалі”, актуальність якого абсолютно не застаріла.

Луцький задумується над сутністю українознавства на північноамериканському континенті, вбачаючи в ньому “чи не єдиний магніт” (с. 55) для другого і третього покоління еміграційної молоді.

Необхідна серйозна переоцінка української культури не тільки задля того, що ми можемо привабливого чи позитивного запропонувати Заходу, а в першу чергу для самоусвідомлення та виходу на новий рівень. Захопившись численними деталями та нюансами, ми не можемо дати належну відповідь на запитання: “Який же вклад України в скарбницю світової культури ХХІ століття”? Навіть перекладених класиків на світові мови ми майже не маємо. А тих, що маємо, припадають пилюкою на складах діаспорних фондаций, інституцій, українських крамниць. Самих себе переконаємо у власній винятковості, проти чого так слушно застерігав Юрій Луцький: “Формальне визнання українців у Канаді не відмінне від визнання інших меншин, і не треба думати, що ми ”більш рівні”, ніж вони” (с. 53, есей “Канада – “за” і “проти”: “Нотатки антиемігранта”).

Цілковитим погоджуюся з Луцьким в тому, що “розумну дискусію на поважні теми можна сьогодні вести найкраще беспристрасним, напіввеселим тоном” (с. 68). Веселості часто не хватає матеріалам на українську тематику. Тому, мабуть, і не хоче Захід вислуховувати тільки про наші проблеми, негаразди, болі, тощо. Та і самі ми, чесно кажучи, вже втомилися від них.

Часто заполітизованість нашого мислення і підходу і веде нас в глухий кут. Луцький не боїться висловити свій погляд на “національне”, “традиції”, тощо. Багатьом це не подобалося і не подобається, але його роздуми цінніші і плідніші, ніж черговий “одобрямс” (не стало ж Україні легше від того, що комуністи в 1991 р. за одну ніч стали “націоналістами”, а ті, хто вчора викладав атеїзм і “громив релігію”, сьогодні в перших рядах релігієзнавців і проповідників релігії не тільки України, а й дісталися затишних “діяспорних катедр”). Миттєва мутація українців заслуговує на окрему розмову.

Маючи свою власну державу немає чого боятися дискутувати на контроверсійн теми. Тим самим і молодь буде залучатися до плідного диспуту, а не буде відштовхнутою черговим псевдопатріотичним елеєм.

Слушні думки автора про еміграційну літературу: “Еміграційна література, хоч яка вона тепер багата “старими” й “молодими” талантами, не може тривати довго. Кожна еміграційна література живе двома-трьома поколіннями, та її творчий спад є неминучим, бо так диктує факт культурного і мовного відчуження” (с. 71, стаття “Ще до проблеми двох батьківщин”). Луцький говорить про твори не українською мовою (с. 71), які сьогодні збагачують українську культуру.

Він застерігає проти сліпого копіювання Заходу, всього західного: “Нам треба жити із Заходом , але не безкритично, а самостійно” (с. 325) та про недоцільність копіювання західних моделей: “Не треба, однак, впадати в крайнощі – під вплив сучасного модерного американського чи французького наукового жаргону, де багато слів, а мало змісту” (с. 75).

Пророчі слова Луцького: “Напевне, збільшиться попит на вивчення української мови серед американців й європейців неукраїнського походження” (с. 76). Не тільки, навіть корейців, китайців та японців (звичайно одиниць, не в масовому масштабі).

Жаль, що в свій час (1991 р.) в “Сучасності” не була надрукована стаття “Гей, там на горі січ іде”. Стаття актуальна і донині, але в той час була ще актуальнішою. Автор попереджає проти захоплення ейфорією в часи найбільшого національного піднесення. За будь-якими святами слідують будні. Яких більше і які часто не такі цікаві. Його підхід до національного відродження як до копіткої, щоденної праці не втратив своєї актуальності і сьогодні. Власне тільки так ми можемо побудувати державу.

Луцький звертається до різних нових напрямків, які в той час не були розвинуті в Україні: “Існують на Заході цілі сфери культурного, політичного й економічного життя, які їм [українцям – В.П.] невідомі. Наприклад – фемінізм, як ідеологія, суспільний рух, чи навіть літературна критика. Це *terra incognita* в Україні, й сам національний імпульс не стане поштовхом до нового пізнання світу” (сс. 129-130).

Хотілося б, щоб українці глибше познайомилися з творчістю класика української літературної критики Юрія Луцького.